

MAGYAR KURI R

Bétsből, Pénteken, November' 20-dikán 1818.

Frantzia Ország.

A' Szövetséges ármádák' Generálstábja' Kommandánsa Anglus Generál-Lajtnant *Murray*, ilyen napiparantso-
latot tétetett közönségessé November' 1-
ső napján a' fő hadi szállásról Cam-
bray városából: ----“

„Lehetetlenség, hogy Feldmarschal
Hertzeg Wellington azon seregektől,
mellyeket vezérteni szerentséje vala, el-
válhassék, a' nélkül, hogy egyszersmind
köszönetét ne tétesse azoknak, azon jó
magokviseletekért, mellyel magokat azon
idő alatt, míg ő alatta valának, megkü-
lömböztették. Majd három esztendőkre tel-
tek-el azolta, hogy a' Szövetséges Hatal-
masságok a' magok hadakozó erejének
azon részét, melynek Frantziaországban
lettmaradását az idő' környülállásai szük-
ségessé tették volt, a' Feldmarschal ur-
ra biztak vala. Ha ez az ő Felségektől
ő Uraságára bízott foglalatosság ő Fel-
ségeknek kielégítettésekre telyesítettett;
úgy ezt a' jó resultatumot tsak a' Vezér
Generálisok' bölts belátóságának, 's az
általok az alattok szolgáló Generálisok
's egyéb tiszték előtt mutatott jó példa-
adásnak, továbbá ezen utolsóknak, kik
Generálisaikat elő segéltették, végezetre
mind ezeknél a' Contingentziáknál (kü-
lönkülön minden Fejedelmek seregeik-
nél) uralkodott fenytéktartásnak lehet kö-
szönni. Soha se' tekinthette a' Feldmar-
schal úr szomorúság nélkül azt az idő-
pontot, a' melly ezen ármádáknak szol-
gálati állapotját, 's az ő egymássalvaló

összszetsatolódássokat, a' melly ő Urasá-
ga 's ezen ármádák' vezérjeik 's egyéb
tisztjeik között eddig fennállott, elbon-
taná. Ő Urasága el nem titkolhatja,
hogy melly kedvesek voltak reá nézve
ezen összszetsatolódási környülállások; 's
kéri a' Vezér-Kommandans urakat, hogy
fogadják-el ezen ígéretet 's alattok való
tiszteketis tegyék bizonyossá affelől, hogy
ő Urasága soha meg nem fog szünni,
mindent, a' mi őket illeti, részvétellel
hallani, és hogy az azon három esztendőkre
való visszaemlékezés, mellyek alatt né-
ki az a' szerentséje vala, hogy az ő ve-
zérőjök lehetett, előtte mindenkor be-
tses leszen.“

Nov. 9-dikén jelentette a' Straszbur-
gi újság, hogy már akkor minden idegen
seregek oda hagyták volt az Alsó Rénusi
departamentet, 's Angouleme Hertzeget
15-dikára oda várták, ki ez úttal minden
végvárat, mellyekben eddig idegen se-
regek kvártélyoztak szemügyre fog venni.
Az utolsó Anglus seregek Nov. 17-dikéig
maradtak Valenciennes és Cambray vá-
rakban. Az Orosz seregek November' 4-
dikén, a' Szakszok pedig 7-dikén indul-
tak útnak, 's így rendre.

Az úgy nevezett Royalisták vagy Fe-
jérek' összeesküvésének historiája, mi-
nekutánna a' választási lármák a' depar-
tamentekben elvégződtek, ismét nagyon
magára vonta a' közönség' figyelmét, ki-
váltképpen azért, hogy Canuelnek 's a'
többeknek, kik véleegygyütt ily sokáig
fogva tartatván, 's végezetre mint ártatlanok
elbotsáttatván, elbotsáttatások után

ismét mások fogdostattak-el 's vonattattak vizsgálás alá. A' mi a' *Canuel* 's társai elbotsáttatását illeti, erről ilyen megjegyzések jöttek-ki az újabb levelekben: Minekutánna ezek sokáig hijába sürgettek volna, hogy ne tartsák tovább fogóságban, hanem állítsák ítélő birák elejébe, 's ha bünösöknek találtnak büntessék-meg, ha pedig ártatlanok botsásak-el őket, végezetre egyenesen a' Királyhoz intéztek egy könyörgő levelet, melyben egyebek közt így fejezik-ki makat: —“

„Király! Az igazság oly adosság, mellyel a' Királyok az alattokvalóknak tartoznak. Ha a' megítéltetésnél egyéb eszköz nintsen hátra annak megmutatására; hogy Felséged tévedésre vétetett; hogy az az özszeesküvés mellyel mi vádoltatunk, nem egyéb hanem tsak a' Felséged' atyai szívének keserítettésére kigondoltatott mese légyen; 's hogy a' Fr. Royálisták se' nem háládatlanok, se' nem gonoszok, se' nem árulók: így mi azt kívánnjuk, hogy ítéltsünk-meg. Mi megnyúgtatni kívánnjuk Felségedet, 's visszaszerezni kívánnjuk magunknak azt a' betsülettel telyes bizodalmat, mellyel Felséged oly gazdagon fizette hűségenket akkor, midőn Felségedet a' maga számkivettetésének idején kísértük 's oltalmaztuk. A' Frantziák között milliók találtnak, kik úgy éreznek mint mi, úgy beszélnek mint mi, 's úgy tselekedtek 's ezután is úgy fognak tselekedni, mint mi. A' mi megfoghatatlan történetünk, az övéknek is szomorú előjelenése. A' mi sorsunknak látása által az ő bátorságok leverettetik, elméjük megzavartatik, 's az ő sziveket jégpokrótz borítja-el, megrettenve kérdeznék: hogy ezután miképpen lehessen szolgálniok a' hazának 's a' Fejedelemnek? Végezetre — de ki kell-é valyon ezt is mondanunk? — már attól is tartanak, hogy üldözőbe fognak vétettetni — és, hogy is ne' tarthat-

nának? látván, hogy azon embereket, kik tsak nem régen hazájok' megtartójinak proklamáltattak, mostanában egy képzelt özszeesküvésbe fonnyák-szövik, 's ezer irkálásokban vérszomjúzó átkozódásokkal üldözik őket. Mi nem kéteelkedünk azon, hogy Felséged a' mi elnyomattatásunknak határt fog tenni, 's minden jó Frantziának félelmeket eloszlatja. Frantziország meg fogja végezetre tudni, hogy özszeesküdtek vagyunk-é mi, avvagy sokkal inkább azoknak a' homályban lappangó gonoszoknak áldozatjaik, kik titkos mesterségeket főznek ellenünk a' végre, hogy az indulatoknak meghasonlását annál tovább fenntarthassák, hogy az egyenetlenkedéseknek új tsirákat nevelhessenek, 's hogy ekképpen a' Felséged' legbetsebb ohajtásának telyesülését, tudniillik minden alattvalóinak a' hazához és Királyhoz viseltető szeretet által való egyesítettéseket, melly kettőt egymástól elválosztani lehetetlenség, meggátolhassák.“ —

Ennek a' gyökeres könyörgő levélnek lett végre az a' következése, hogy Generális *Canuel* 's a' társai, mint közelébb költ levelünkben előbeszéllettük, az Udvari Vádoló-szék' elejébe állittattak, és ez őket, minekutánna minden addig folyt kikérdeztetési 's per-elintézési Aktákat megvizsgált volna, két napi tanátskozás után oly ítéletet mondott-ki, hogy: *nints ok a' vádolásra.* — Hogy azolta ismét másokat fogtak-el 's vontak ugyan ezen úgynevezett *Fejér özszeesküvés* re nézve vizsgálás alá, ez oly dolog, melynek okát ismét tsak az idő fogja megmagyarázni. Az utóbb elfogattatott emberek, tsak homályos sorsuak. A' neveik *Gauzre* és *Lafitte*. Ezeknek kikérdezéséhez még nem fogtak hozzá.

Egy Párisi levélbe ily szavakkal rajzoltatik-le röviden a' most véghez ment választási munkának resultátuma: —

„Ez a munka úgy végződött, mint tsak kívánni lehetett. Többire mind oly Követek választottak, kik hajlandósággal viseltetnek a mostani Országlószékhez, mert tudják, hogy a haza' tsendességének 's szabadságának ott van a kútfője, különben a nép-despotismus válik belőlök. Vannak ugyan a választottak között úgy nevezett nép' emberei is: de ellenben egy se' találtatik olyan, kik az igen nagyra üzött royalismust a magok indulatjaik' palástjául szokták basználni.“

Nagy Britannia.

A' Britannus népben nagy borzadást okozott egy önnöngyilkosság hírének elterjedése. Az, a' ki ezt iselekedte, egy a' legtudósabb's legnagyobb betsületben tartatott Prokurátorok közzül, egyéb tudományokban is megkülömböztetett jártassággal bíró, karakteréért is minden jó gondolkodású emberektől nagyon betsültetett hazafi, tudniillik az a' Sir *Romilly Samuel* vala, kit az utóbbi képviselői választás' alkalmatosságával a' *Wesminsteri* lakosok a' Parlamentum' tagjává választottak vala. Borotválkozó késsel ölte-meg magát. Ő, igen szép és fiatal, de tudományavalyában szenvedő feleségével, friss levegővel való élés' kedviért *Wight* szigetén tartózkodott, a' hol az aszszony hosszas és keserves sinlődés után Október' 29-dikén meghalálozott. Melly nagy hévséggel kellett néki ezen aszszonyt szeretni, megítélhetni tsak abból is, hogy halálát tsak más nap's ekkor is tsak nagy okossággal 's vigyázással merték néki a' barátjai megjelenteni. De így is egyszerre szörnyű szomorkodás 's melankolizálás fogták-el Romillyt. A' barátjai reménlvén, hogy a' szerentsétlen helyről való eitávozás talám enyhitené valami keveset az ő kesergését, jóvallották néki, hogy a' szigetet haladék nélkül odahagyván mennyen-be *Londonba*, kiknek tanátslását

ő megfogadván még az nap' útnak indúlt *London* felé, a' hova 31-dikben megérkezett, de a' mikor már oly nagyon erőt vett rajta a' bánkodás, hogy a' forró hideglelte-belé. November' 1-ső napján azonközben még volt az Orvosoknak valami kevés reménsége, hogy a' hideglelest rolla elvehetik 's életét megtarthatják. Azonban reggel felé, kétségkívül újabban 's még nagyobb erővel reá jöven a' hideg, megszollította mellette egyedül ülő 's vigyázó leányát, 's mondta néki, hogy küldjön *Roget* nevű orvos Doktor után. A' leány alig lépik-ki az ajtón — *Romilly* az ágyból felugrik — kapja a' borotválhozó kést, 's önnön gégejét ketté vágja, 's mikorra néhány minuták alatt Doktor *Roget* ott termett, már akkor a' beteg halva a' földön 's vérében feküdt. Hatvan esztendőt élt a' szerentsétlen. Kettős árvaságban hagyott egy leány és öt flú gyermekeket. Eppen az nap' ölte-meg magát, a' mellyen felesége' holt testét az eltemettetésre *Londonba* behozták. — „Valamint nem régen (így szoll egy *Antropologus*) a' *Whitbread* halála által, ki hasonlóképpen egy borotváló késsel ölte-meg magamagát, úgy most ismét egy igen hatalmas támosz oszlopát's kormányozóját veszté-el a' Ministerekkel ellenkező rész. Ha ezen két nagy emberek' történetét megtekintü valaki, bajosan kerülheti-el, hogy arra a' gondolatra ne vetemedjék, hogy a' testbéli nagy erő 's a' lelki nagy tehetőség, ha valamelly ritka emberben összetsatolódva találatnak, mint két egymással ellenkező dolgozó principiumok, gyakran okoznak efféle különös szerentsétlenséget. Ezek mind ketten, oly nagy testi erőlködéssel, de azonban oly nagy elmésséggel el tudtak orákig beszélni, hogy a' vélek ellenkező részt is bámulásra inditották. Úgy lehet gondoskodni, hogy mind kettőjeknek önnön maga meggyilkolását, a' nagy testi erő-

béli principiumnak a' lelki tehetőség' principiumán való győzedelmeskedése okozta. Sőt többet mondok, azt tudniillik, hogy nagyobbán minden önnöngyilkosokra nézve ugyan ezen okoskodási észrevételt vehetni-fel fundamentomúl. Mikor egy ilyen emberben a' testi erőben álló principium a' maga heves kivánságának elnyerhetéséhez, vagy ha egyszer elnyerhette, annak megtarthatásához való reménségét elveszti, azután ezen egész erejének tehetőségét arra fordítja, hogy ez, lelki erején erőt vehessen 's úgy szollván tsúfot üzzön rajta, 's előbbeni megtsalattatásáért ezen állja boszszúját. Az olyan emberek, kikben tsak az egygyik erőnek, a' testinek vagy lelkinék, tehetősége van meg nagy mértékben, ritkán félhetnek az efféle történettől, az ilyen haláltól."

* * *

Londonban most a' többek közt két Déli Amériikai Deputatus tartózkodik. Az egygyik Közönséges Deputatusnak, a' másik tsak Uj-Grenadai Deputatusnak nevezi magát. Mind ketten katonákat verbuálnak 's hadi készületeket gyűjtenek 's küldöznek az Angliai kikötőhelyekből az Amériikai Támadóknak. De úgy látszik, hogy, ha talám az Anglus újságlevelek tsintalanúl nem gántoskodnak, úgy ezek a' Deputátuzok semmi egygyetértésben nintsenek egymással. Ezen vélekedésre Londonban a' *Times* nevű újságlevelek szolgáltattak okot, azáltal, hogy Nov. 2-dikán az egygyik, 3-dikán a' másik Deputátustól adtak-ki oly hirdetések, melyek egymással nagyon ellenkezni láttanak. Itt következik mind kettőjöknek Hírdetése. Az egygyikének, melly Nov. 2-dikán jött-ki, ez a' foglalata: —

„A' Veneczuelai független és egyesült tartományok' Országlószékének Londonban lévő Közönséges Deputátusa szerentséjének tartja a' maga tiszteletét a' *Times* újságlevelek' kiadójának aján-

lani, és őtet arra kérni, hogy tegye közönségesé; hogy Generális *Bolivár*, Veneczuela' fő Kormányozója 's az Uj-Grenadai tartományok' Fő Kapitánya, ezen tartományok' lakosai engedelmével, ezeknek a' Spanyol seregektől való telyes megszabadittatását munkába vette légyen, a' melly végre *Marino, Percz*, és mas Uj-Grenadai Obersterek, Veneczuelának segedelmével 's a' Generális *Bolivár*' kormányozása alatt, a' katonai munkát az Uj-Grenadai vidékeken minden kitelhető iparkodással folytatják; a' lévén töreke-désseknek elő czélja, mellynek végrehaj-tatását remönleni is lehet, hogy Uj-Grenadának a' maga szabadsága visszaadattassék; hogy az ő Országlószéke 's Congressusa, mellyet Spanyol Generális *Morilló* 1816-ban semmivé tett, hely-reállittassék; a' melly iparkodássoknak már az a' sikere is lett, hogy *Casanare, Neiva*, es *Pamplona*, a' Spanyol uralkodás alól megszabadittattak. Ily lábon állván a' dolgok, azt is kinyilatkoztatja a' Közönséges Deputátus, hogy Generális *Mac-Gregor*, a' ki régebben Veneczuelában 's Uj - Grenadában szolgált, most pedig Londonban tartózkodik, sem Bolivártól sem valamely más Amériikai már láburaálloít független Országlószéktől nintsen meghatalmaztatva arra, hogy tiszteket vagy köz katonákat Amérikanak valamely részébe vigyeu, vagy hogy valakinek tisztségeket igérjen, 's magát azokért megfizettesse; 's végre, hogy valamelyik független Státusnak számára pénzt költsönözzön, 's Contraktusokat tsináljon. A' fennemlített Közönséges Deputátust nagyon el fogja kötelezni a' *Times* újságlevelek Kiadoja, ha ezen Hírdetést közönségesé teszi, minthogy ez, valamint a' közönségre úgy az említett Amériikai független Országlószékekre nézve is nagyon hasznos fog lenni. Költ *Grafton* - utzában November' 1-ső napján."

A' másikkak Hírdetése ugyan ezen Times nevű újságban November' 5 - dikán: —“

„Minekutánna az Uj-Grenadai Patrióták a' fő városnak *Saata-Fének* 1816-ban Királyi Generális *Morilló* által történt megvétettése után magokat a' *Copenaresi* térségekre 's *Tunia*, *Socorro* és *Pamplona* tartományokba visszavonták volna, itt azolta magokat fenntartották, megoltalmazták, független Országkást állítottak-fel, 's a' Spanyol seregeknek, mellyek őket meghodoltatni iparkodtak, mind ez ideig ellentállottak. Hogy a' Spanyolokat Santa-Féből is egészen ki nem kergethették, az okozta, hogy fegyver 's munitzió dolgában fogatkozások volt. Erre nézve ötet az Uj-Grenadai Congressus meghatalmazta, hogy pénzt vehessen költsön 's ezen Congressus' nevében Contraktusokat tsinálhasson; *Mac-Gregor* Generális pedig ugyan ezen Respublikának már most a' fő vezére. —“

„Aláírta: *Don-Jose-del-Real*,
„az Uj-Grenadai özszeszövetke-
„zett 's egygyesült tartományok
„Deputatusa.

Ezen Hírdetésekből úgy látszik, hogy az úgynevezett Veneczuelával Uj-Grenada nem akar egygyütt dolgozni, hanem ez maga különösen akar egy se' Veneczuelától se' Spanyolországtól nem függő Respublikát felállítani. Egy Anglus újság, mint hozzá lehet vetni, a' Kurir, ily megjegyzéseket tesz a' felhozott két Hírdetésekre: —“

„A' Times újságlevelék, úgymond, Nov. 2 - dik és 3 - dikán két emberektől, kik Londonban a' Veneczuelai Támadók ügyén hathatósan dolgoznak, ugymint egy Veneczuelai Közönséges Eeputatus-tól 's egy Uj-Grenadai Deputátustól, két leveleket (Hírdetéseket) adának-ki. Né-
künk úgy látszik, hogy az első ezen Deputatusok között megirigyelte Mac-

Gregortól, hogy az ő verbuálása Angliában ily szerentsésen foly; melyre nézve kinyilatkoztatja, hogy Mac - Gregornak Amérikában se' egygyik se' másik független Országlószék, és így se' Veneczuela se' Uj-Grenada hatalmat nem adott fegyveres seregek verbuálására. A' második Deputatusnak levele valamivel betsületesebb; legalább nem mondja az elsőnek egyenesen, hogy hazud; hanem kimondja azt egyenesen, hogy ő maga Uj-Grenada számára katonákat verbuál és pénzt veszfel költsön, ha kap, 's Contraktusokat is tsinál, mellyrevaló meghatalmaztatását meg is tudja mutatni; Mac-Gregort pedig az Uj-Grenadai fő vezérének nevezi. Ugy látszik, így folytatja szavait ezen újság, hogy a' mi manufakturistáinknál, hitelt talált ezen utolsó Deputatus, mint-hogy a' Themse vizéről már két, minden féle hadi készületekkel terhelt hajót indított útnak Amérika felé. Némelyek úgy itélnek, hogy ha addig, míg Mac-Gregor megérkezhetne, Bolívar Uj-Grenadát Veneczuelával özsze találja tsatolni, ekkor *Mac-Gregor* elébb a' *Portobellói* kikötőhelyet 's *Panamát* elfoglalni, 's innét útját Peru vagy Chilli felé venni, 's ott magát Lord Cochranéval egygyesíteni, fogja.“

Német Ország.

Ugyantsak a' mindjárt említett Bavarai újság meghatározott módon vissza veszi azon tudósítását, mellyet nem regen hasonlóképpen az Anglus Ministeri Knrirtól vett volt ki, tudniillik hogy *Aachenben*, Bonapartének más egésségesebb helyre lejendő vitettetéséről szó lett volna. Azt mondja, hogy nem igaz.

Angouleme Frantzia Királyi Princz Nov. 9 - dikén reggeli 10 órákor véletlenül *Aachenbe* érkezett — Hertzeg Richelieuhöz szállott — 's általa haladék nélkül a' Monarkhák' látogatására kísértetett. Mint mondják, csak 24 órát akar *Aachenben* tölteni.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Páparól November' 15 - dikén. A' Pápai Collegiombéli Tanuló Ifjuságról örömmel irhatjuk, hogy nem álván el- lent a' pénznek napról napra érezhető kevesedése, még is annak száma mind inkább inkább nevededik, úgy hogy ezen Oskolai esztendőben a' Historiát, Physi- cát, Statisticát, Görög Deák Literatúrát, Philosophiát, Mathesist kilentzvenöten, a' Theologiát és Orientalis nyelveket negy- vennyoltzan halgatják rend szerént, kik- nek szembe tűnő szaporodások arra in- dította a' Collegiom' Igazgatójit, hogy a' Tudományoknak jobb rendel és nagyobb kiterjedésbe leendő taníttatására nézve is még egy Auditorium nyíttassék - ki szá- mokra, és e' szerént már most két Au- ditoriumba halgatják a' felső Tudomá- nyokat átollába négy Tanítóktól. Az új Auditorium leg kivált a' Theologiai Tu- dományoknak lévén szenteltelve, azt ér- zékeny buzdító Deák Beszéddel nyitot- ta - ki folyó November' 4 - dikén T. T. Se- bestyén István Theologiát tanító Profes- sor Ur, számos Világi és Egyházi Elöl- járók' jelenlétébe, melly beszédben külö- nösen emlékeztette a' Tanulókat a' fő Tisz- teletű Superintendientia és a' Pápai Szent Ekklé'sia eránt tartozó háládatosságra, mivelhogy az Ekklé'sia ezen hasznos vég- re feláldozta azon költséges épületjét, melly különben Professori lakás volt, a' fő Tiszteletű Superintendientia pedig an- nak külső alkottatásához megkivántatott költségeket kiszolgáltatta, továbbá szí- vekre kötvén a' Tanulóknak a' törvények eránt tartozó engedelmisséget, szorgal- matosságot, a' jó rendet és átallyába a' jó erköltsök gyakorlását, gyökeressen meg- mutogatta azt is a' tisztelt Professor Ur, melly elmulhatatlan szükséges legyen a' Lelki Pásztorásra igyekezőknek a' Szent

Írás helyes értelmére nézve a' napkeleti nyelveknek tanulása, mellyeket ezen Au- ditoriumba egy az Igazgatóságtól erre különösen kinevezett Praeses által a' ma- ga felvigyázása alatt fog taníttatni, ma- ga az Exegeticumokat több papi TUDO- mányok mellett szélesebb kiterjedésbe vívén —

Hasonló lépésekkel halad elő a' Col- legiom Könyvtárának szaporodása is, mellynek befogadására az eddig volt Ház elégtelen lévén e' részbe is gondoskodott a' helybeli Igazgatóság, mert tágossabb helyet mutatott - ki a' célhoz képest, a' hova már által is szállíttattak a' könyvek. Nem lehet itt méltó háládatossággal visz- sza nem emlékezni azon Tudományokat kedvellő Jóltévők' neveire, kik Collegiu- munknak ezen kintsét sok szép tudós könyvekkel gazdagították. Első helyet ér- demel ezek dözt, néhai Tek. Chernel Sámuel Kapitány Ur, ki még 1795 - dik esztendőben régi Collegiomunknak meg- maradott könyveit egész Könyvtárának által ajándékozásával bővítette, egyszer- mind annak fenntartására sőt időről idő- re leendő szaporíttatására bizonyos tőke pénzt is állandó fundusul rendelt. Ezen ditséretre méltó példát követték osztán néhai Tiszt. Tudós Gozon Ur, Tiszt. Boka Ur, Tiszt. Sziksai József Ur, nem különben Kiss János Ügyvédő Ur szá- mos válogatott könyveket küldvén - be, kik közül az utolsó a' közel 400 darab könyvein és Thecaján kívül még két Ha- rangokkal is megajándékozta Collegio- munkat abbéli háládatosságának is meg- mutatására, hogy ezen Collegiomba ve- tette - meg fundamentomát tudományos kiformáltatásának. — Nem kisebb há- ládatossággal említheti Tek. Mészél Im- re Tábla Biró Urnak is példás buzgósá- gát, melly szerént boldogult Iparól né- hai Tek. Pázmándi Sámuel Urtól reáma-

radott Bibliothekának nagy részét Collegiomunknak által ajánlotta. — A' Jó Isten támaszson több ilyen Maecenásokat is Collegiomunknak!

* * *

Nemes Thurócz Vármegye, ezen helyheztetésére nézve szép 's nemességének régiségére jeles Megye, Mélt. Révai Bárány *Révay János* Urnak Szklabina és Blatnicza Várak' Örökösének Cs. K. Kamarásnak, Bányász Tanácsosnak, Felső Magyar Országban a' Bányák Fő Inspectorának, és a' Bányász Törvényszék Elölülőjének, mint Nemes Thurócz Vármegye örökös Fő Ispánjának, és mostani Administratorának Elölülése alatt Szent Mártonyban Sept. 28-dikán a' folyó eszt. 1828. Választó Gyűlést tartott, melly a' Mélt. Administrator Urnak bölts előre való készítése, és bevezető fontos beszédének ereje által olly szerentsésen ment végbe, hogy mind ezen Tek. Vármegyének Rendei, mind Nemes Liptó, Árva, Trentsin, Bars, és Zolom Vármegyék-ből ide sereglett igen számos Vendégek különös örömmel 's meglelégedéssel teltek-el; mert az Administrator Urnak minden részrehajlás nélkül és egyedül a' törvényes szabadságra néző Candidálásaira egész megnyugtatóssal tekintvén a' Nemes Rendei, és az eddig foglalatoskodó Tiszt Uraknak hivatalbéli hívségeket, és buzgó szorgalmatosságokat megbetsülni kívánván, egymás után a' Tisztviselő Urakat hivatalaikban újonnan meghagyták. Így tehát most is 1 - ső Vice Ispány Tek. Beniczky József Ur, 2 - dik Vice Ispány Ts. Justh Gábor Ur, Fő Notarius Ts. Justh Ferencz Ur; Fő Birák pedig Tek. idősb Rutkay János, 2 - dik ifjabb Rutkay János, 3. Lehoczky Imre, 4. Rakovszky Elek Urak; Fő Fiscalis Ujhelyi Pál Ur; Fő Perceptor Zátüreczky István Ur; az utak Fő Igazgatója Beniczky Sándor Ur. Így köz megegyezéssel végződén a' Tisztválasztás, Mélt. Administra-

tor Ur több Táblabirákat méltóztatott ki-nevezni, 's ezek között Alsó Matyasóczi Matyasovszky János Urat, a' Királyi Directoratusnál lévő érdemes Archivariust. A' Gyűlést nagy vendégség követte, melly nem csak Mélt. Administrator Ur asztalánál, hanem a' három Vendégfogadóknak is tartatott, úgy hogy a' Vendégek száma több százakra menne. A' víg ebédlés alatt Felső Uralkodónknak egészségéért, a' Palatinusnak, ő Cs. Fő Hercegségének, az Ország Nagyjainak, és a' Magyar Nemzetnek egészségéért víg köszöntések tétettek. Ez utolsó azon kifejezéssel: „Boldog az a' Nemzet, mellynek Constitutziója vagon!“ Az öröm napot víg táncz rekesztette-be, mellyben kiváltképpen a' Nemzeti tánczok nagy kedvet találtak.

T u d o m á n y o s D o l g o k.

Historiai tarlozások a' könyv-égetésről.

A' Bétsi egygyik Tudományos újság ezt beszéli: *Nyoltzadik Henrik* Angliai Király' országlása alatt történt, hogy T o n s t a l Londoni Püspök oly türedelmes gondolkodású ember lévén, hogy az akkori idővel ellenkezőleg magokat az írókat nem bántván munkáiknak megégettetésével is meglelégedett, az Uj-Testamentom' F i n d a l által lett fordítását bizonyos hibájiért elégettetni kívánta. Eltökélllette tehát magában, hogy az egész kiadást megveszi 's tüzre téteti. Éppen *Antwerpiában* volt, mikor ez a' gondolat eszébe jutott. E' történt 1529-ben. Megmondja szándékát egy otlévő Anglus kereskedőnek, 's reá bizza a' dolgot. Ez a' kereskedő Tindálnak titkos barátja lévén, megmondja néki mit bizott reá a' Londoni Püspök. Tindal volt, a' ki leginkább örvendett a' dolognak, mivelhogy a' munkának első kiadásában nagyon sok hibák esvén a' nyomtatáskor, azon törteszít, hogy miként adhassa - ki másodszor. Pénze nem volt reá. Tehát jó szíjjel által engedte az egész első kia-

Jást, 's a' pénzt a' Püspöktől kezéhez vette, 's a' második kiadásra fordította: a' Püspök pedig a' könyvet Londonnak Cheapside nevű útjában megégettette. Azonkívül, hogy ez a' tselekedet a' népnek boszszankodást okozott, melly azt úgy magyarázta, hogy az Isten' szavai égettettek volna meg, e' mellett még a' megégettett könyv eránt is felgerjesztette a' köz figyelmet 's azt okozta, hogy a' második kiadásnak elkészülését alig várta az olvasó közönség 's kapsi módon megvásárlotta, ha még egyszer olyan drága lett volna is. A' *Tindal* könyvkalmárját azonban közben Londonban az Angliai fő Cancellárius magához hivatván kérdezte tőle 's bizonyossá tette, hogy soha semmi baja nem fog lenni, tsak mond-ja-meg: hogy ugyan kik voltak Tindalnak azok a' jó emberei Londonban vagy Antwrs-piában, kik *Tindalt* arra segítették, hogy ezen fordítását ismét kinyomtattathassa? — Soha se' volt nékiek, így felelt a' *Tindal* kalmárja, egy könyvnek kinyomtattatásában is nagyobb segedelmekre senki, mint ezen fordításnak kinyomtattatásában a' Londoni Püspök.

Ezen *Henrik* Király ideje alatt, mind a' két rész' irásait egyformálag, *Eduard* alatt tsak a' Catholicusokét, *Maria* alatt a' Protestansokét, *Ersébet* alatt pedig a' Politikusokét égették.

Ezen Királyné egyszer a' híres Bakó Verulamiuszt maga elejébe botsáttatván, valamelly könyvről, melly ezen tudósnak megvizsgálás végett által adattatott vala,

tudakozódván, kérde tőle, hogy hát mit tart a' könyvről? talál-é benne valami olyant, a' miből *felségárulást* lehetne kihozni? — „Nints benne, így felelt Bakó, semmi nyoma az árulásnak: de tele van ám lopással; mert a' mi jót benne találtam, mind *Sallustiusból* és *Tacitusból* van véve.“

Angliában ugyan a' revolutzió alatt már nem állott-fenn semmi censúra, de a' tökéletes nyomtatási szabadság ott is tsak 1694-től fogva áll-fenn. Akkor nyert teljes törvényes erőtt néki a' Parlamentum' alsó háza.

J e l e n t é s.

Némelly helyekről tudósíttatván a' felől, hogy azon Munkátskának, melyet a' mult 's jelenvaló Félesztendőben ezen cím alatt közlöttünk a' Magyar Kurír Érdemes Olvasóival: „Recensiók és azokra adott Feleletek:“ az Ujság borítékából imitt amott több árkusai kivesztek, noha azok innen minden Ujságok mellett hijjánosság nélkül küldöztettek: ezennel jelentjük, hogy a' két első árkust kivéven, mellyek felesleg itt sem találatnak, a' többi árkusokkal készek vagyunk, az elveszett árkusok hijját kipótolni, mihelyt megtudjuk, hova mitsoda betűjü árkusok kívántatnak. Egyszer mind azt is jelentjük, hogy az egész Munka, melly 13 árkusnyi, 's a' melly az Olvasó Közönség előtt tudtunkra, kedvességet nyert, most már minden Rendes Könyváros boltokban megszerezhető. Az árra 1 for. 30 krajtzár.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
November 17-dikén 243 — 18-dikén 243 — 19-dikén 244 $\frac{7}{8}$ — **forintot.**

* * *
 A' gabona' Posonyi mérőjének középára némely piatzokon: —

	Buza	Elegyes	Ro's	Árpa	Zab	Kukoritza
Budaviziv.ban Nov. 11én	3 $\frac{1}{3}$ —4 fl.	2—2 $\frac{2}{3}$ fl.	— —	2 fl.	1 fl. 20kr.	2 fl. 10 kr.
Temesváron 6-dikén	2 $\frac{1}{3}$ —3 fl.	1 fl. 52 kr.	— —	1 fl. 15 kr.	1 fl. 7kr.	1 fl. 30 kr.
Bétsben 5-dikén	6 fl. 30kr.	— —	3 fl. 57k.	3 fl. 12 kr.	2 fl. 45kr.	— —
— 7-dikén	7 fl. 33 kr.	— —	3 fl. 45k.	2 fl. 57 kr.	2 fl. 50kr.	— —